

в умовах трансформації європейського безпекового середовища. Динаміка його змін й надалі спонукатиме науковців до переосмислення тих процесів та явищ, які визначатимуть його архітектуру та особливості взаємовідносин акторів з питань національної, регіональної та міжнародної безпеки.

Список використаних джерел

1. Eide E. Adjustment Strategy of a Non-Member: Norwegian Foreign and Security Policy in the Shadow of the European Union / E. Eide // *Cooperation and Conflict*. – 1996. – №31. – P.69–104.
2. Emerson M. Navigating by the stars. Norway, the European Economic Area and the European Union / M. Emerson, M. Vahl, S. Woolcock. – Brussels: Centre for European Policy Studies, 2002. – 124 p.
3. Græger N. Norway between Europe and the US / New security issues in Northern Europe: the Nordic and Baltic States and the ESDP / edited by Clive Archer. – New-York: Routledge, 2008. – P.94–114.
4. Missiroli A. 'EU Nato Cooperation in Crisis Management: No Turkish Delight for ESDP // *Security Dialogue*. – 2001. – №33 (1). – P.9–26.
5. Rieker P. Norway and the ESDP: Explaining Norwegian Participation in the EU's Security Policy / P. Rieker // *European Security*. – 2006. – №15 (3). – P.281–298.
6. Sjusens H. Coping – or not Coping – with Change: Norway in European Security / H. Sjusens // *European Foreign Affairs Review*. – 2000. – №5. – P.539–559.
7. Sjusens H. From Fly in the Ointment to Accomplice Norway in EU foreign and security policy/ H. Sjusens // *ARENA Working Paper*. – 2012. – №2. – 18 p.

Barna B. Yu., PhD-Student at the Department of International Relations and Diplomacy of the Faculty of International Relations of the Ivan-Franko National University of Lviv (Ukraine, Lviv), bogdan.barna@onet.eu

Security dimension of relations between Norway and the European Union

The article analyzes the historical perspective of the development of relations between Norway and the European Union in the security field. The European security policy of this Nordic country is studied through the prism of its NATO membership. The relationship between the two partners is examined in details after the implementation of the European Security and Defence Policy. The key factors behind the Norwegian participation in military operations under the auspices of the EU are investigated. The article proves the complementary nature of cooperation with the European Union to the security of Norway.

Keywords: Norway, European Union, bilateral relations, security, NATO.

Барна Б. Ю., соискатель кафедры международных отношений и дипломатической службы факультета международных отношений, Львовский национальный университет им. Ивана Франко (Украина, Львов), bogdan.barna@onet.eu

Отношения Норвегии с Европейским Союзом в сфере безопасности

Проліжено в исторической ретроспективе развитие отношений в сфере безопасности между Норвегией и Европейским Союзом. Раскрыто европейскую политику безопасности Норвегии в контексте ее членства в НАТО. Выявлены особенности отношений между двумя партнерами после внедрения Европейской политики безопасности и обороны. Исследованы ключевые факторы, обусловившие участие Норвегии в операциях военного характера под эгидой ЕС. Доказано комплементарный характер сотрудничества с Европейским Союзом для безопасности Норвегии.

Ключевые слова: Норвегия, Европейский Союз, двусторонние отношения, безопасность, НАТО.

* * *

УДК 327:94

Башлик Д. О.,
аспірант, Дипломатична Академія України
(Україна, Київ), ascold@ukr.net

Вплив «холодної війни» на японсько-китайські відносини в період біполярної системи міжнародних відносин

Проаналізовано фактор впливу «холодної війни» на двосторонні відносини Японії та КНР. З'ясована розстановка пріоритетів цих країн на зовнішньополітичній арені в умовах біполярної системи міжнародних відносин. Визначено, як цей чинник вплинув на становлення сучасних відносин Японії та КНР з США, та виокремлені проблеми та переваги двосторонніх відносин в контексті співпраці з СРСР. Особливо розглянуто фактор японських військових злочинів проти Китаю під час Другої світової війни, як гуманітарний чинник гальмування розвитку політичних китайсько-японських відносин.

Ключові слова: Японія, Китай, холодна війна.

Аналізуючи перебіг японсько-китайських відносин у період холодної війни, необхідно здійснити характеристику самого поняття «холодної війни», її сутності та значення.

Відомо, що під «холодною війною» розуміється глобальна геополітична, економічна та ідеологічна конфронтація між Радянським Союзом і його союзниками, з одного боку, і США та Західною Європою та їх союзниками – з іншого, що тривала в період з середини 1940-х до початку 1990-х років. Холодна війна була гігантською помилкою, яка коштувала світові значних матеріальних та людських втрат у період із 1945 до 1991 років.

Закінчення «холодної війни» стало важливим переломним моментом у світовій політиці та історії світової спільноти в цілому. Воно призвело до зміни як зовнішньополітичних пріоритетів, так і до модифікації старих, стало виразником нового рівня усвідомлення державами їх відповідальності за збереження життя на Землі, можливості не тільки мирного співіснування, а й використання зовнішнього фактора для вирішення актуальних внутрішніх проблем. На перший план у міждержавних відносинах виступили завдання економічного співробітництва, більш ефективної участі в інтеграції та глобалізації світової економіки. Разом із тим, завершення конфронтації двох протилежних політичних систем, виражених у формі військового протистояння, висвітило перебування в його тіні багатьох протиріч і гострих проблем у міжнародних відносинах, породило нові пріоритети та завдання зовнішньої політики провідних країн світу.

Світ стрімко почав змінюватися і доводять це ті факти, що НАТО розширюється на Схід, світова економіка в значній своїй частині переживає фінансову кризу, розкручуються нові ознаки нестабільності на Близькому Сході та Балканах, Китай прагне стати світовою державою, на більш суттєву політичну роль у світовому співтоваристві претендує Японія, а Росія докладає чималих зусиль для повернення собі статусу потужної могутньої держави [1, с. 55–60].

Що стосується особливостей контактів Японії та Китаю на завершальному етапі холодної війни, то частково проблема полягала в тому, що обидві країни навмисно намагалися бачити в кожному кроці і дії одна одною виклик або загрозу.

Метою даного дослідження є вивчення впливу «холодної війни» на відносини КНР та Японії. Об'єктом дослідження виступають двосторонні відносини Китаю на Японії. Предметом дослідження є вплив протиборства

країн–гегемонів в умовах «холодної війни». Основним завданням даного дослідження є виявлення основних змін у зовнішній політиці досліджуваних країн, в умовах біполярної системи міжнародних відносин.

На початку 1970–х років представники США шокували японську владу розвитком відносин з Китаєм, внаслідок чого Японія стала розвивати нові тенденції щодо встановлення та поліпшення відносин з цією ж державою. Стратегія, що використовувалась через короткий проміжок часу після закінчення холодної війни, вплинула на почуття невпевненості та занепокоєння серед японців щодо подальшого китайського курсу, враховуючи явний розмір країни і надійне економічне зростання, а також і той факт, що значна частина плодів цього зростання призначена для оборони. Незабаром японці почали використовувати тактику американського правління і рішуче змінили свою політику щодо контактів із Китаєм.

У грудні 1971 року китайські та японські торгові посередницькі організації почали обговорення можливостей відновлення дипломатичних торговельних відносин. Відставка прем'єра Ейсаку Сато в липні 1972 року і вступ на посаду Танаки Какуея поклали початок зміні в японсько–китайських відносинах. Візит до Пекіна обраного прем'єр–міністра К. Танаки закінчився підписанням спільної угоди (Спільна угода уряду Японії та уряду Китайської народної республіки) 29 вересня 1972 р., яке поклало кінець восьмирічній ворожнечі між Китаєм і Японією, встановлюючи дипломатичні взаємини між державами. Переговори будувалися на трьох принципах, висунутих китайською стороною і які стали підставою для нормалізації відносин двох країн: а) уряд КНР є єдиним представником і законним урядом Китаю; б) Тайвань є невід'ємною частиною КНР; в) угода між Японією і Тайванем є незаконною і недійсною, тому повинна бути анульованою.

У цій угоді Токіо визнав, що уряд Пекіна (а не уряд Тайбея) є єдиним законним урядом Китаю, заявляючи, водночас, що він розуміє і поважає позицію КНР щодо того, що Тайвань – це частина Китаю. У Японії на цих переговорах було менше важелів тиску на Китай через стосунки КНР з ООН і американським президентом Річардом Ніксоном. Але найважливішою проблемою Японії було продовження своїх угод з США про безпеку, очікуючи, що Китай засудить цей вчинок. Китайська влада дуже здивувала японців, зайнявши пасивну позицію в питанні відносин Японії та США. Компроміс був досягнутий 29 вересня 1972 року, після чого складалося враження, що Японія погодилася з більшою частиною вимог Китаю, включаючи проблему Тайваню. Це призвело до взаємодії двох країн у контексті швидкого зростання торгівлі: 28 японських та 30 китайських економічних і торговельних делегацій взаємно відвідали країни один одного. Переговори щодо договору про японсько–китайську дружбу і мирного договору почалися в 1974 році, але незабаром натрапили на політичну проблему, якої хотіла уникнути Японія.

КНР наполягала на включення в договір пунктів щодо антигегемонії, спрямованих у бік СРСР. Японія, яка не бажала бути втягнутою в радянсько–китайську конфронтацію, заперечувала, а СРСР в свою чергу дав зрозуміти, що укладення японсько–китайського договору завдасть шкоди радянсько–японським відносинам. Зусилля Японії знайти компроміс з Китаєм щодо даного

питання зазнало фіаско і тому переговори були припинені у вересні 1975 року.

Стан справ залишався незмінним аж до політичних трансформацій в Китаї, що відбулися після смерті Мао Цзедуна в 1976 році і призвели до винесення на перше місце модернізацію економіки і зацікавленість у відносинах з Японією, чії інвестиції мали важливе значення. Змінивши свою думку, Японія була готова ігнорувати попередження і протести СРСР, і прийняла ідею антигегемонії в якості міжнародного принципу, що допомагає вибудувати фундамент для укладення мирного договору [2].

У лютому 1978 року довгострокова приватна торгова угода призвела до домовленості, відповідно з якою прибуток від торгівлі Японії та Китаю повинен піднятися до рівня 20 млрд. доларів США до 1985 року за допомогою експорту з Японії підприємств, обладнання, технологій, будівельних матеріалів, запчастин для обладнання в обмін на вугілля та нафту. Цей довгостроковий план, що дав підґрунтя для невивірених очікувань, довів лише надмірну амбітність і в подальшому був відхилений, оскільки КНР була змушена переглянути пріоритети свого розвитку і зменшити свої зобов'язання. Однак, підписання угоди вплинуло на бажання обох країн покращити взаємовідносини.

У квітні 1978 року розпочався диспут щодо суверенітету островів Сенкаку (Senkaku), незначної кількості неродючих острівців на північ від Тайваню і на південь від архіпелагу Рюкю, який погрожував припиненням розвитку тенденції відновлення переговорів про укладення мирного договору. Однак, здатність до пристосування обох сторін призвела до рішучих дій. Переговори щодо укладення мирної угоди були продовжені в липні, а згоди досягнуто в серпні на основі компромісної версії пункту про антигегемонію. Договір про мир та дружбу між Японією і КНР було підписано 12 серпня, а набув чинності з 23 жовтня 1978 року.

У 1980–х роках відносини Японії та Китаю досягли значного прогресу, а вже у 1982 році мали місце серйозні політичні дебати з питання перегляду навчального матеріалу в японських підручниках, що стосується війни імперської Японії проти Китаю в 1930–х і 1940–х роках. У 1983 році Пекін також висловив стурбованість щодо зміщення стратегічного акценту США в Азії: він перемістився від Китаю в бік Японії, де прем'єр–міністром у той час був Накасонє Ясухіро, який погрожував можливістю відновлення японського мілітаризму.

До середини 1983 року Пекін вирішив покращити свої відносини з адміністрацією президента Рональда Рейгана (США) і зміцнити зв'язки з Японією. Генеральний секретар Комуністичної партії Китаю (КПК) Ху Яобан відвідав Японію в листопаді 1983 року, а прем'єр–міністр Накасонє здійснив візит у відповідь до Китаю в березні 1984 року. У той час, коли японське захоплення щодо китайського ринку то збільшувалося, то зменшувалося, далекоглядні стратегічні міркування 1980–х років стабілізували політику Токіо у відношенні до Пекіну. Міцне залучення Японії в економічну модернізацію Китаю частково вплинуло на її рішучість підтримувати мирний внутрішній розвиток в Китаї, втягнути його в поступово розширювані зв'язки з Японією і Заходом, зменшити інтерес Китаю до повернення провокаційної зовнішньої політики минулого, перешкодити будь–яким

радянсько–китайським перегрупуванням проти Японії [3, с. 86].

Слід відзначити, що багато думок Японії про СРСР дублювали китайську стурбованість. Ці переживання включали в себе також питання розміщення в Східній Азії радянських збройних сил, розростання радянського Тихоокеанського флоту, вторгнення СРСР в Афганістан і потенційну загрозу, яку він становив для шляхів доставки нафти в Перській затоці, а також збільшення військової присутності Радянського Союзу в В'єтнамі. У відповідь на це, Японія і Китай стали дотримуватися певної додаткової зовнішньої політики, розробленої з метою політичної ізоляції СРСР та його союзників і сприяння регіональній стабільності. У Південно–Східній Азії обидві країни забезпечили міцну дипломатичну підтримку зусиллям Асоціації країн Південно–Східної Азії у виведенні в'єтнамських сил з Камбоджі. Японія припинила будь-яку економічну підтримку В'єтнаму і надавала стабільну економічну допомогу Таїланду, зокрема й у переселенні індокитайських біженців. КНР була ключовим джерелом підтримки тайських і камбоджійських груп опору.

У Південно–Західній Азії обидві держави засуджували радянську окупацію Афганістану, вони також відмовилися визнавати радянський режим в Кабулі і шукали дипломатичні та економічні засоби, щоб підтримати Пакистан. У Північно–Східній Азії Японія і Китай прагнули стримати поведінку своїх корейських партнерів (Південної та Північної Кореї), щоб послабити напругу. У 1983 році КНР і Японія рішуче критикували пропозицію СРСР щодо передислокації його збройних сил в Азію.

Упродовж решти 1980–х років Японія зіштовхувалася з величезним числом розбіжностей із КНР. Наприкінці 1985 року китайські представники висловили різке незадоволення з приводу відвідин прем'єр-міністром Накасоне храму Ясукуні (Yasukuni), який вшановує японських військових злочинців. Економічні проблеми були зосереджені на питанні надходження японських товарів у Китай, що призвели до серйозного дефіциту торгового балансу в країні. Ясухіро Накасоне та інші японські лідери отримали можливість спростувати таку офіційну думку під час свого візиту в Пекін і в процесі інших переговорів з китайськими представниками влади. Вони запевнили китайців у великомасштабному розвитку Японії та в її комерційній допомозі. Однак нелегким виявилось заспокоїти народні маси Китаю: студенти проводили демонстрації проти Японії, з одного боку, допомагаючи китайському уряду зміцнити своє упередження до їх японських опонентів, але з іншого боку, виявилось, дуже складно змінити думку китайського народу, на відміну від думки китайського уряду [4, с. 124].

Тим часом, зміщення в 1987 році партійного глави Ху Яобана завдало збитків японсько–китайським відносинам, так як Ху зміг налагодити особисті стосунки з Накасоне та іншими японськими лідерами. Жорсткоє придушення урядом КНР продемократичних демонстрацій навесні 1989 року змусило японських політичних діячів усвідомити, що нова ситуація в Китаї стала надзвичайно делікатною і потребує обережного управління, щоб уникнути таких дій Японії по відношенню до Китаю, які можуть надовго відштовхнути його від реформ. За деякими повідомленнями, пекінські лідери спочатку вирішили, що промислово розвинені країни відносно швидко зможуть відновити нормальні ділові відносини

з КНР через короткий проміжок часу після інциденту на площі Тяньаньмень (Tiananmen). Але коли це не відбулося, представники КНР зробили японському уряду рішуче пропозицію щодо припинення зв'язків з більшістю розвинених промислових країн, щоб вести нормальне економічне спілкування з КНР, сумісний з довгостроковими інтересами Токіо в континентальному Китаї.

Японські лідери, так само як і лідери Західної Європи та США, вели себе обережно, щоб не ізолювати Китай і продовжувати торгівлю, а також інші відносини, зазвичай узгоджені з політикою інших індустріальних держав. Але вони також слідували американському керівництву в обмеженні економічних відносин з КНР [5, с. 131–142].

Висновки. У період весів'ї історії, що відкрився з початком «холодної війни», Японія та КНР прагнули пристосувати свою зовнішню і внутрішню політику до змінених умов, використовувати їх позитивний потенціал і звели до мінімуму негативні аспекти. При цьому вони докладали зусиль до підвищення свого авторитету на міжнародній арені і забезпечили тим самим сприятливе зовнішнє середовище для вирішення внутрішніх проблем і поступального розвитку двосторонніх відносин. Навіть така, далеко не повна характеристика динаміки міжнародних відносин, показує, що співвідношення всіх цих процесів з японсько–китайською зовнішньою політикою становить собою нову наукову спробу узагальнення зовнішньополітичного досвіду Японії та Китаю з урахуванням їх особливостей.

Список використаних джерел

1. Боровий В. Регіональна політика в зовнішньополітичній стратегії КНР після закінчення «холодної війни» / В. Боровий // Журн. междунар. права і міжнар. відносин. – 2008. – №2. – С.55–60.
2. Петровський В. Азіатсько–Тихоокеанські режими безпеки після «холодної війни»: Еволюція, перспективи ріс. участі / Ріс. АН. Ін-т Дав. Востока / В. Е. Петровський. – М.: Пам'ятники іст. думки, 2004.
3. Отношения между великими державами в Восточной Азии после окончания холодной войны. – М., 2000. – 86 с. – (Экспресс-информация / Рос. Акад. наук, Ин-т Дальнего Востока; №1).
4. Потопов М. Внешнеэкономическая политика Китая (1980–1990 гг.) / М. А. Потопов; Рос. АН, Ин-т междунар. экон. и полит. Исслед., Центр азиат. Исслед. – М.: Финиздат, 1995. – 124 с.
5. Того Кадзухико. 50 лет японской дипломатии (1945–1995 гг.) / Того Кадзухико: МГИМО(У) МИД РФ. – М., 1996. – 176 с.

References

1. Borovyj V. Regional'na polityka v zovnishn'opolitychnij strategii' KNR pislja zakinchenja «holodnoi' vjny» / V. Borovyj // Zhurn. mezhdunar. prava i mizhnar. vidnosyn. – 2008. – №2. – S.55–60.
2. Petrov's'kyj V. Aziats'ko–Tyhookeans'ki rezhymy bezpeky pislja «holodnoi' vjny»: Evoljucija, perspektivy ris. uchasti / Ris. AN. In-t Dav. Vostoka / V. E. Petrovskij. – M.: Pam'jatnyky ist. dumky, 2004.
3. Otnoshenija mezhdru velikimi derzhavami v Vostochnoj Azii posle okonchanija holodnoj vojny. – M., 2000. – 86 s. – (Jekspress-informacija / Ros. Akad. nauk, In-t Dal'nego Vostoka; №1).
4. Potapov M. Vneshnejekonomicheskaja politika Kitaja (1980–1990 gg.) / M. A. Potapov; Ros. AN, In-t mezhdunarod. jekon. i polit. Issled., Centr aziat. Issled. – M.: Finizdat, 1995. – 124 s.
5. Togo Kadzuhiko. 50 let japonskoj diplomatii (1945–1995 gg.) / Togo Kadzuhiko: MGIMO(U) MID RF. – M., 1996. – 176 s.

Bashlyk D. O., graduate student, Diplomatic Academy of Ukraine (Ukraine, Kyiv), ascold@ukr.net

Influence of «Cold War» on China–Japan relations during bipolar system of international relations

This article analyzes the impact factor of the «Cold War» in bilateral relations between Japan and China. It was shown arrangement of priorities in these countries on the international arena in terms of the bipolar system of international relations.

Defined as this factor influenced the formation of modern China's relations with Japan and the US, and singled out the problems and advantages of bilateral relations in the context of cooperation with the Soviet Union. Separately considered factor of Japanese war crimes against China during the Second World War as a humanitarian factor inhibition of Sino-Japanese political relations.

Keywords: Japan, China, cold war.

Баилык Д. А., аспирант, Дипломатическая Академия Украины (Украина, Киев), ascold@ukr.net

Влияние «холодной войны» на китайско-японские отношения во время биполярной системы международных отношений

Проанализирован фактор влияния «холодной войны» на двусторонние отношения Японии и КНР. Выявлена расстановка приоритетов этих стран на внешнеполитической арене в условиях биполярной системы международных отношений. Определено, как этот фактор повлиял на становление современных отношений Японии и КНР с США, и выделены проблемы и преимущества двусторонних отношений в контексте сотрудничества с СССР. Отдельно рассмотрен фактор японских военных преступлений против Китая во время Второй мировой войны, как гуманитарный фактор торможения развития политических китайско-японских отношений.

Ключевые слова: Япония, Китай, холодная война.

* * *

УДК 327.8

Эминов Р. Д.,

соискатель кафедры политических наук и международных отношений, Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского (Украина, Симферополь), geyms3bond@rambler.ru

БРИКС В СИСТЕМЕ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ КООРДИНАТ XXI В.: СОВРЕМЕННОСТЬ, БУДУЩЕЕ

Рассматриваются проблемы становления БРИКС и ее функциональные особенности на фоне многополярного мира с ярко выраженным, доминированием западных геополитических и геоэкономических факторов влияния на ход мировой истории. Особое внимание уделяется особенностям обуславливающим работоспособность организации в свете имеющихся противоречий и перспектив тесной кооперации в различных областях глобальной экономики и политики, а так же целого спектра внутренних процессов.

Ключевые слова: БРИКС, биполярная система, внешнеполитическая стратегия, экономический потенциал, сферы глобального влияния.

(статья друкється мовою оригіналу)

На протяжении нынешней истории, человечество не однократно задавалось повторяющимся вопросом – пройден ли пик геополитического противостояния между западной системой ценностей и восточной, и способны ли попытки стран терпящих экономические и политические издержки этого скрытого противоборства, предложить миру альтернативную силу, которая бы уравновесила силы и потенциал сторон? Вопрос достаточно противоречив, учитывая, что ответ должен включать в себя как минимум три составляющих: 1–я, способность геополитических реалии нынешнего времени порождать условия и потенциал к политическому, экономическому и технологическому слиянию; 2–я, формат, структура этих слияний 3–я, идеологическое направление деятельности на ближайшую и долгосрочную перспективу.

Применительно к объединению БРИКС (темы данной статьи) ответ, который удовлетворял бы все перечисленные пункты, весьма осложнен имеющимися противоречиями как внутри группы, так и в пространстве глобальных политических и экономических процессов, определенным образом влияющих и корректирующих внешнеполитическое поведение участников группы. Среди факторов обозначающих рост давление

внешнеэкономических тенденций на курс проводимой политики стран объединения, можно выделить устойчивую тенденцию на сохранение, и даже увеличение объемов внешнеторговых связей с партнерами вне БРИКС, что свидетельствует о наличии «параллельных» интересов, подстегивающих целесообразность поисков оптимальных соотношений в геополитической расстановке. Для аргументации приведенных утверждений не лишним будет поподробней остановиться на показателях торгово-экономической активности стран БРИКС с партнерами не входящими в круг этой группы.

Так рейтинг стран участниц БРИКС в динамике торговых отношений с другими странами по данным международного агентства торгово-экономической статистики Observatory of economic complexity находится на 26 позиции [1]. В структуре этих показателей в страновом соотношении для России Индия занимает всего лишь 24 место среди стран импортеров российских товаров широкого назначения и сырья и 26–е среди экспортеров, Бразилия 32–я и 18–я соответственно, ЮАР – 88–е и 51–е, тогда как импорт из одной Японии в КНР составляет 174,96 млрд. долл. что на 30% больше чем из всех стран БРИКС а экспорт КНР в США превышает объемы экспорта в страны БРИКС почти в 3 раза [1]. В целом страны БРИКС почти в более чем в 3 раза активнее торгуют со странами Большой семерки, чем внутри самого объединения (товарооборот по данным 2012 г. составил 1817,64 млрд. долл.) [см. там же].

В свете вышесказанного неудивительно, что страны БРИКС слабо взаимодействуют между собой, их экономики в основном сотрудничают с ЕС и США. Общий объем внутреннего товарооборота стран БРИКС – \$320 млрд., из которых 65% – товарооборот с Китаем, который стремительно падает (только за последний год и только с Россией он упал на 30%). Товарооборот БРИКС с США и ЕС составляет почти \$2 трлн., а товарооборот Китая со всем внешним миром – \$4,5 трлн. [2]. Только Китай и Южная Корея торгуют в год на \$300 млрд. – столько же, сколько весь БРИКС между собой. Россия тут не исключение – при \$430 млрд. товарооборота с ЕС и США за 2014 год российский товарооборот с БРИКС составил \$111 млрд., из них более \$90 млрд. – с Китаем. Объем товарооборота России с Китаем не превышает объема товарооборота России с Голландией. Китай – это 11% внешнеторгового оборота России, Россия – 2% внешнеторгового оборота Китая. При этом всего менее \$1 млрд. составляет продукция промышленного производства (машины и оборудование) из России. Из Китая целых 37% – это экспорт в Россию машин и оборудования плюс изделия легкой промышленности – 25% плюс продукты переработки сырья – еще около 15%. Китай поставляет России на \$5,5 млрд. больше одежды, чем Россия официально принимает, – видимо, этот объем идет контрабандой. В целом Россия не входит в десятку приоритетных партнеров ни у одной страны БРИКС. Доля России в товарообороте АТР – 1%. Да и Китай, притом, что является одним из крупнейших торговых партнеров для всех членов БРИКС, смотрит на ЕС, США и своих соседей. Мало того, что его торговля с БРИКС составляет менее 4% его общего оборота; около половины китайского экспорта производят местные «дочки» компаний из США, ЕС, Гонконга, Тайваня, Японии, Сингапура, Кореи и пр. – стран БРИКС в списке нет. Такое «игнорирование»